Riigikaitseülesanded, ühtne lähenemine ja rolliselgus

Downloaded 22.07.2026

Viimati uuendatud 26.06.2026

Sisukord

5. Sõjaline kaitse **3**

5. Sõjaline kaitse

Tugev sõjaline kaitse ja heidutus on Eesti iseseisvuse ja julgeoleku nurgakivi. Suuremad kaitsekulutused võimaldavad arendada ja moderniseerida kaitseväge vastavalt NATO standarditele ja Kaitseväe juhataja sõjalisele nõuandele, et Eesti oleks kindlalt kaitstud.

EELHOIATUSE TAGAMINE: KAM, SIM

Ohtude mõistmine ja eelhoiatus nende realiseerumisest on riigikaitseks valmistumise strateegiline eeldus. Sellest algab meie vastutegevuste planeerimine ning see võimaldab tegutseda ennetavalt, süsteemselt ja tõhusalt – kaitstes inimesi, ühiskonda ja riigi toimimist.

Sõjalise eelhoiatuse tagamine on üks olulisimaid ülesandeid luurekeskuse töös, kuna see võimaldab edastada otsustajatele nii Kaitseväes kui ka valitsuses õigeaegse info, mille alusel võetakse vastu näiteks otsus kuulutada välja reservväe mobilisatsioon. Selleks koguvad ja analüüsivad infot väliste julgeolekuohtude kohta nii Kaitseväe luurekeskus kui ka Välisluureamet.

Mittesõjaliste ohtude eelhoiatuse tagab eelkõige Kaitsepolitseiamet.

KAITSEVALMIDUS JA MOBILISATSIOONI TAGAMINE: KAM

Selleks, et tagada riigi valmisolek ennetada ja tõrjuda riigi julgeolekut ähvardavat ohtu, kehtib riigis sõltuvalt ohu suurusest üldine kaitsevalmidus, kõrgendatud kaitsevalmidus, erakorraline seisukord või sõjaseisukord. Kaitsevalmidust kõrgendab Vabariigi Valitsus, sõjaseisukorra kuulutab välja Riigikogu või Vabariigi President.

Mobilisatsioon on tegevuste kogum, mille käigus tagatakse Kaitseväe sõjaaja üksuste valmisolek sõjaliseks tegevuseks. Mobilisatsiooni toetamiseks rakendatakse riigikaitselisi sundkoormisi ja töökohustust, jaotatakse ümber riigivara ning riigikaitseülesannetega asutus ja isik täidab oma riigikaitseülesandeid. Mobilisatsiooni korraldamiseks võib kasutusele võtta riigikaitseülesannete täitmiseks vajalikud vahendid ja varu.

HEIDUTUS- JA KAITSEHOIAKU TAGAMINE: KAM

Eesti riigikaitse ja heidutushoiak põhineb kahel sambal: iseseisev kaitsevõime ehk meie enda väljaarendatavad võimed ning NATO kollektiivkaitse ehk teadmine, et riiki kaitstes pole me üksi.

Iseseisva kaitsevõime alla kuuluvad ajateenistuse ja õppekogunemiste korraldamine, aga ka laske- ja lahingumoona hanked, suurõppuste korraldamine ja palju muud.

Kollektiivkaitse osaks on NATO liikmesus, aga ka liitlaste üksuste püsiv kohalolek Eestis, sh

õhuturbemissioonid.

TEGUTSEMIS- JA LIIKUMISVABADUSE TAGAMINE: KAM

Kaitsevägi vajab riigi sõjaliseks kaitseks tegutsemis- ja liikumisvabadust. See tähendab nii paindlikku õigusruumi kui ka kiireid otsustusprotsesse, aga näiteks ka elanike evakuatsiooni sõjaliste operatsioonide läbiviimise võimaldamiseks, rahvusvahelise sõjalise abi küsimist ja vastuvõtmist relvakonflikti ajal, õigust kohaldada maa-aladele vajaduse korral sundkasutust ja palju muud.

RIIGI SÕJALINE KAITSMINE: KAM

Riigi sõjaline kaitsmine on Kaitseväe ülesanne. Selleks viiakse läbi sõjalisi operatsioone, Kaitseväel on õigus kasutada surmavat jõudu ning vajaduse korral võtta asju sundkasutusse või neid sundvõõrandada.

Sõjaline kaitse baseerub tegevväelastel, ajateenijatel ning reservteenistusel.

TSIVIILTOETUSE KOORDINEERIMINE SÕJALISEKS KAITSEKS: KAM, KLIM, MKM, JDM, RAM, REM, SIM, SOM

Kaitsevägi vajab sõjaliste operatsioonide läbiviimisel kogu riigi ja ühiskonna toetust, muu hulgas tähendab see näiteks, et Päästeamet evakueerib elanikud teatud piirkondadest, tagamaks üksuste tegevusvabadust; Terviseamet koordineerib katastroofimeditsiini valdkonda, Riigi Infosüsteemide Amet toetab küberkaitsetegevustega, Rahandusministeerium valmistab ette riigieelarve muutmise eelnõu, tagamaks sõjalise tegevuse rahastamise jne.

VASTUVÕTVA RIIGI TOETUSE TAGAMINE: KAM, KLIM, JDM, MKM, RAM, REM, SIM, SOM, VÄM

Vastuvõtva riigi toetus (Host Nation Support ehk HNS) on tsiviil- ja sõjaväeline toetus (kaasa arvatud varustus, rajatised, teenused ja muu toetus), mida Eesti osutab kriisi- ja konfliktiolukorras NATO ja teistele sõbralikele vägedele ja organisatsioonidele, kes paiknevad või tegutsevad Eesti riigi territooriumil. HNSi planeerimine ja täideviimine ei ole võimalik ainult Kaitseväe vahendeid kasutades ning osa võtmeülesandeid ja funktsioone saavad täita tsiviilvõimud. Näiteks tuleb määrata eraldi riiki sissepääsupunktid, kustkaudu liitlased riiki tulevad, korraldada nende riigisisene transport, majutus, toitlustamine jne.

KAITSEVÕIME ALALHOIDMINE, SH VARUD, HANKED JA TARISTU: KAM

Kaitseministeeriumi valitsemisala keskne hankija on Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (RKIK), kes vastutab materjalide ja teenuste kättesaadavuse eest ning tagab riigikaitseks vajaliku toimiva ja ohutu taristu. RKIKi tehtavate hangete (relvastus, laskemoon, vormiriietus jne) maht ületab aastas 1 miljardit eurot, asutus haldab 1000 objekti ning 42 000 hektarit maa-alasid, millest suur osa on harjutusväljad.

Viimati uuendatud 16.10.2025